

OBČINSKA UPRAVA

Poučni stanovski list županom, občinskim tajnikom, občinskim svetovalcem in drugim javnim organom.

Izhaja vsakega 5. in 20. dne meseca, ter stane celoletno 8 kron, polletno pa 4 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladimir Ravnihar.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasom je za dvostopno petino vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Občina kot stavbna oblast.

Stavbno oblastvo naj izreče, ali se nameravana stavba dovoli in pod kojimi pogoji.

Ako se o ugovorih ni doseglo sporazuma ali samo deloma, naj oblastvo zasebnopravne ugovore zavrne na pravdno pot, o vseh drugih še ne odpravljenih nagovorih pa naj razsoja, vsekakor pa naj spozna, v koliko se sme stavba dopustiti po predpisu stavbnega reda in tudi sicer v javnem činu.

Ugovori, ki se imajo pravdno poravnati, naj se v uradni rešitvi vselej posebej navedejo.

Neizogibno postopanje po sosednem zemljišču v namen iz javnih ozirov potrebnih stavbnih popravkov naj stavbna oblast dovoljuje s pravico do pravnim potom odmerjene odškodnine in proti javalni po stavbni oblasti kot primerni spoznani zavarščini.

Oblastvo ima pravico, v stavbinskem dovoljenju zahtevati od stavbnega gospodarja, da mora izvršiti stavbnemu slogu in okusni izvedbi odgovarjajoče preuredbe.

Ako se stavbo dovoljuje, je prevideti oba enaka izvoda stavbnih načrtov z dovolitvenim pristavkom in uradnim pečatom; en izvod naj se hrani pri oblastvu, drugi pa se naj izroči stavbinskemu gospodarju. Ravno tako je ravnati z načrti, ki se imajo predlagati vsled kakega stavbinskega naznanila ali zaradi določitve stavbne črte in nivela.

Odgovor na stavbno prošnjo je priobčiti stavbnemu gospodarju, mejašem in vsem drugim vdeležencem, ki so podali pravočasno ugovore. Stavbni gospodar, kakor tudi mejaši in udeleženci imajo pravico se pritožiti zoper odgovor na stavbno prošnjo in oziroma zoper stavbno črto in nivel.

Vdeležencem je dopuščeno, da pogledajo v spise stavbne obravnave, ravno tako si morajo pridobiti tudi na svoje stroške posnetke zapisnikov krajevne komi-

sije, načrtov ne krateč umetniških lastninskih pravic, kakor tudi prepise stavbnega dovoljenja in razveljavljenja tega.

Stavbeno dovoljenje slove:

Št. 230.

Županstvo v Gorenji vasi dne 29. sušca 1906.

Stavbno dovoljenje.

Reševaje Vašo prošnjo z dne 15. sušca 1906 se Vam na podlagi krajevne komisijske obravnave dne 28. t. m. dovoljuje, da smete po predloženih in odobrenih načrtih, izmed kojih se Vam en izvod vrača, sezidati na zemljiški parceli št. 350 d. o. Gorenja vas enonadstropno hišo za stanovanje.

Poslopje je zgraditi na prostoru, ki se je določil pri komisijski obravnavi in ki je od občinske poti toliko odmaknjen, da bo znašala širokost te 4 m.

Na strešni strani proti občinski poti je napraviti mačke proti drčanju snega. Pred hišo ob poti pa 1 m širok trotoar.

Pri stavbi se imajo nadalje natanko vpoštevati vsi stavbni ognjevarstveni in zdravstveni predpisi, zlasti pa je streho kriti z ognjavarnim pokrivalom in greznico dobro cementirati in neprodorno pokriti.

Predstoječe stavbno dovoljenje velja dve leti in se more proti njemu v zmislu § 92 kranjskega stavbnega reda vložiti priziv na občinski odbor gorenjevaški v 14 dneh po vročitvi pri županstvu v Gorenji vasi.

Župan:

L. S.

N. N.

Predno ne dobi stavbno dovoljenje pravne veljavnosti, se ne sme začeti stavba.

Ako pa zoper nameravano stavbo ni nobenega ovira niti v tehničnem niti v javnem oziru in se tudi ni podalo nobenih civilnopravnih ugovorov, sme že krajevna komisija stavbnemu gospodarju na njegovo željo in sicer ne pripušča kake pritožbe zaznamenovati ona dela, ki jih sme izvrševati, predno dobi stavbno dovoljenje, n. pr. da se sme staro poslopje podreti, tla zravnati, temelj izkopati in ga izzidati do vrha tal.

Pri privatno pravnih ugovorih določujejo sodišča, ali se ima stavba, proti kateri ni zadržka ne po stavb-

nem redu in ne iz javnih ozirov, opustiti dotlej, da pravda konča, ali se sme med pravdo s stavbo pričeti in v kolikem obsegu in s katerimi omejitvami.

Stavbe v obrtne namene.

Pri stavbah za obrtna podjetja, za katera je treba po obrtnem redu dovoljenja, naj se stavbna komisija po možnosti združi z obravnavo o dopustnosti name-ravane obrtne naprave v obrtno policijskem oziru.

Nikakor pa se ne sme izdati za tako stavbo dovoljenja, predno se ni po obrtnem redu pravno veljavno izreklo o dopustnosti obrtne naprave.

Stavbe v utrjenih krajih.

Za vsako stavbo v okolišju utrjenih krajev so merodajna za to obstoječa pravila, in mora stavbni gospodar predložiti stavbne načrte v treh izvodih.

K stavbnim komisijam zaradi takih stavb je vselej povabiti tudi pristojno vojniško oblast.

Brez dovoljenja vojaške oblasti se ne sme izdati stavbnega dovoljenja.

Javne stavbe.

Pri stavbah, ki jih stavi država ali dežela v javne namene, se mora vsekakor zaslišati občina glede določanja stavbne črte in nivala, in radi morebitnih ugovorov tudi mejaši in drugi udeleženci.

Stavbno dovoljenje se razveljavi ali zgubi svojo moč.

Stavbno dovoljenje zgubi samo po sebi svojo veljavo, če se dve leti od dne, ko je postalo pravomočno, ne prične graditi zadevne stavbe.

Ako se pa vendar hoče v preteku tega časa stavbno dovoljenje rabiti, se more to naznanilo stavbnega gospodarja ponoviti, ako se ni v krajnih razmerah nič premenilo.

Ponovitev dovoljenja se mora naznaniti vsem tistim vdeležencem, ki se jim je bilo naznanilo prvotno stavbno dovoljenje.

Stavbno dovoljenje, ki se ga v dveh letih ni poslužilo, je moči le tedaj razveljaviti, ako in kolikor so se krajevne razmere predrušile, in če to zahteva ozir na javno korist.

(Dalje prihodnjič.)

Javna varnost.

Veliko preglavice dela občinam dostokrat plačevanje raznih stroškov za javno varnost, kakor: odgonstvo, orožništvo, prisilne delavnice, itd. Zato priobčimo nekaj pojasnil, ki se nanašajo na razmerje med državo, deželo in občino, da občine zvedo, kaj pripada njim in kaj so dolžne plačevati.

Skrb za javno varnost spada v področje državne uprave. Ona ureja zadeve, ki se tičejo vzdrževanja reda v državi v vsakem oziru. Znane so raznovrstne naredbe in institucije, ki obstoje zaradi varnosti držav-

ljanov, zaradi reda v državi. Organ, ki izvršuje vse naredbe in oskrbuje razne dotične institucije, pa ni vedno država sama, nego so to tudi občine in deželni zastopi. Deželnim zastopom je skrbeti za odgonstvo: dalje so deželne institucije prisilne delavnice in deželna zadeva je tudi nastanitev orožništva ter podpiranje požarnih bramb.

Odgonstvo je institucija, kateri je namen, iztiravati v domovne občine malopridne in nevarne osebe ter sploh ljudi, ki se ne morejo izkazati, da imajo sredstev za življenje v tuji (nedomovni občini). Urejeno je bilo odgonstvo pravzaprav šele z državnim zakonom z dne 27. julija 1871. l. (drž. zak. št. 88), dasi je obstajalo že prej. Po tem zakonu se iztiravajo zgoraj naznačene osebe na dvoje način; 1.) s prisilnim potnim listom, v katerem sta iztirancu določena pot v domovno občino in čas za potovanje; 2.) z odgonom, t. j. v spremstvu posebnih v to določenih izprevodnikov. Za iztiranje po enem ali drugem načinu je treba vedno posebnega rabsodila. Taka rabsodila izrekati imajo policijska ravnateljstva in občinska oblastva, ki opravljajo v prenesenem poslu politične uradne posle I. instance. Isto pravico pa imajo tudi občine na deželi, ako jih je deželna politična oblast s posebnim deželnim zakonom v to poverila. Odpravljanje gnancev je dolžnost onih občin, ki so zakonito kot odgonske postaje določene. Takih odgonskih postaj, ki imajo obenem pravico izrekati odgonska rabsodila, je na Kranjskem 31.

Stroški za odgon spadajo od dne rabsodila na deželo, vsi drugi pred rabsodilom nastali stroški pa zadevajo krajno policijo, torej dotično občino. Odgonske postaje predlagajo deželnemu odboru mesečno račune o vseh stroških, naraslih za gnance v dotičnem mesecu. Ti stroški so: stroški za hrano gnancev, pristojbine izprevodnikov za spremljanje, stroški za vožnjo (z vozom ali po železnici) in stroški za režijo (preskrba lokala za gnance itd.). Odgonskim stroškom pa je prištevati tudi oskrbne stroške za gnance, ako obolijo na odgonu. Vsi izkazani in ugotovljeni stroški se povračajo odgonskim postajam. Na leto znašajo ti stroški približno 16000 K, katerih pa se deželi en del vrne, namreč stroški, ki zadevajo gnance iz tujih kronovin, in stroški za gnance, ki imajo lastno premoženje. Razen stroškov, izplačanih odgonskim postajam na Kranjskem je deželi plačevati še stroške, ki naraščajo za Kranjce v tujih kronovinah, oziroma v tujih državah. Vendar ni odgonskih stroškov, naraslih v inozemstvu plačati drugače, kakor če ne obstoji med Avstrijo in dotično državo razmerje reci: procitete.

Za nastanitev orožništva je skrbeti deželi na podlagi določil glede nastanitve orožništva iz l. 1851., oziroma na podlagi zakona z dne 26. februarja 1876. l. (drž. zak. št. 19.), ki pa je izpremenjen z zakonom z dne 25. decembra 1904. (drž. zak. št. 1 iz l. 1895.). Po dotičnih določilih mora dežela preskrbovati prostore za pisarne orožništva, za njegove kasarne, zapornice itd.; skrbeti mora tudi za stanovanja čast-

nikom ter za opravo kasaren, pisaren in drugih stanovanj; istotako zadeva njo še kurjava in razsvetljava vseh prostorov, v katerih je orožništvo nastanjeno. Za vse te potrebščine ima plačevati država (iz dotičnih zakladov za nastanitev orožništva) deželi posebno odškodnino po določenih tarifih. Vendar zaradi enostavnosti preskrbuje vse navedene potrebščine s pomočjo občinskih zastopov deželno poveljništvo orožništva samo proti potrdilu deželnega odbora, in napravi se od leta do leta obračun dejanskih stroškov in odškodnine, katero bi morala država deželi plačati; a ker je ta odškodnina manjša, nego iznašajo dejanski stroški, plača dežela dotično razliko.

Stroški za nastanitev orožništva so stalni glede na to, da je dežela v njih pokrivanje zakonito vezana.

(Dalje prih.)

Delavsko zavarovanje in občine.

(Nadaljevanje.)

Okrajne bolniške blagajne združujejo se v zveze. Vse okrajne bolniške blagajne namreč, ki leže v okrožju jedne in iste delavske zavarovalnice proti nezgodam, tvorijo zvezo, ki ima svoj poseben statut. Uprava take zveze izročena je načelstvu dotične zavarovalnice proti nezgodam. Zvezin statut mora biti odobren od politične deželne oblasti, v koje okraju ima zavarovalnica svoj sedež. Ista deželna oblast izvršuje tudi državno nadzorstvo nad zvezo.

Vse okrajne bolniške blagajne na Kranjskem, Primorskem, v Trstu in Dalmaciji združene so tedaj v zvezo, ki ima svoj sedež v Trstu in katero upravlja načelstvo delavske zavarovalnice v Trstu. Očividno bi tedaj tudi za okrajne bolniške blagajne ne bilo majhnega pomena, če bi dobili že enkrat za Kranjsko lastno delavsko zavarovalnico s sedežem v Ljubljani.

Glavni namen takih zvez je tvorjenje in uprava skupnega zvezinega rezervnega zaklada, h kateremu morajo z določenimi zneski prispevati vse okrajne bolniške blagajne, ki so članice zveze. Dalje skrbi zveza za skupno nalaganje kapitala svojih članic in kontrolira upravo bolniških blagajn po svojih nadzornikih.

Vsako leto mora se vršiti pri zvezi zborovanje delegatov bolniških blagajn. Ti odločujejo o visokosti, načinu tvorjenja in porabi zvezinega rezervnega zaklada in o pokritju upravnih stroškov zveze.

Razsodišče zavarovalnice proti nezgodam posluje objednem kot razsodišče zveze in je izključno pristojno razsojati o zahtevah, ki jih stavi jedna bolniška blagajna na drugo. Proti njega razsodbi ni priziva niti tožbe, izvršuje pa jo pristojno sodišče dolžnikovo. Svojo zahtevo pa mora jedna blagajna napram drugi uveljaviti tekom jednega leta, ker sicer zastara.

O razporih, ki nastanejo med delodajalci in njihovimi delavci o odtegotvanji onega dela prispevkov ki ga imajo plačati delavci sami, in o razporih med delodajalci in okrajnimi bolniškimi blagajnami o dolž-

nosti plačevanja prispevkov in odškodnine razsojajo politične oblasti prve inštanice.

O razporih mej zavarovanimi delavci in okrajnimi bolniškimi blagajnami o bolniških podporah pa razsoja izključno le razsodišče dotične blagajne, proti kojega razsodbi ni nikakega priziva niti tožbe in katero izvrši pristojno sodišče dolžnikovo.

2. Druga vrsta bolniških blagajn so obratne bolniške blagajne. Vsak podjetnik, ki ima sto ali več zavarovanja dolžnih delavcev v jednom ali več sosednih obratih, ima pravico ustanoviti svojo obratno bolniško blagajno in se tako oprostiti dolžnosti pristopa k okrajni bolniški blagajni. Takemu podjetniku sme deželna politična oblast ustanovitev lastne bolniške blagajne le takrat zabraniti, če bi s tem prišel v nevarnost trajen obstoj okrajne bolniške blagajne. Politična deželna oblast pa zamore dovoliti ustanovitev obratne bolniške blagajne tudi podjetniku, ki ima manj kot sto delavcev, če je zagotovljeno, da bode mogla blagajna trajno povoljno izvrševati svojo nalogo.

Če pa je kako podjetje zdravju uposljenih oseb prav posebno nevarno, zamore deželna politična oblast podjetnika ne glede na število uposljenih delavcev prisiliti, da ustanovi obratno bolniško blagajno.

Ta določila pa ne veljajo za tiste podjetnike, ki so po predpisih obrtnega reda člani kake obrtne zadruge.

Vsa določila glede okrajnih bolniških blagajn, ki smo jih omenili pod točko 1., veljajo z nekaterimi posebnimi spremembami tudi za obratne bolniške blagajne.

Tako mora zlasti tudi obratna bolniška blagajna imeti svoj statut, stoji pod nadzorstvom politične oblasti in mora skrbeti za nabavo rezervnega zaklada. Vodstvo in upravo blagajne oskrbovati mora podjetnik na svoje stroške, in svojo odgovornost po svojem blagajniku. Če sredstva blagajne, ki se zbirajo iz prispevkov članov, ne zadostuje za pokritje tekočih izdatkov, prispevati mora podjetnik iz lastnih sredstev.

Tudi obratne bolniške blagajne se smejo med seboj s privolilom podjetnikov združevati v zveze. Pristopiti pa tudi smejo k zvezi okrajnih bolniških blagajn, v koje okrožju imajo svoj sedež.

3. Tretja vrsta so stavbne bolniške blagajne. Deželna politična oblast zamore namreč odrediti, da pri začasnih stavbnih obratih, na primer pri zgradbah cest, železnic, kanalov, nasipov ali pri vodnih zgradbah, podjetniki, če imajo dlje časa večje število delavcev v službi, ustanove lastne stavbne bolniške blagajne. Če stavbni podjetniki tega ne store, morajo dajati svojim zavarovanja dolžnim delavcem v slučaju bolezni zakonito minimalno bolniško podporo iz lastnih sredstev, delavci pa so v tem slučaju oproščeni dolžnosti, biti člani kake okrajne bolniške blagajne.

Ker so stavbne bolniške blagajne le posebna vrsta obratnih bolniških blagajn, veljajo določbe za te po večini tudi za prve.

4. Četrta vrsta so združne bolniške blagajne, katere urejuje obrtni red. Ta namreč določa, da morajo vsi tisti, ki izvršujejo jednake ali sorodne obrate v isti ali v sosednih občinah samostojno ali kot najemniki, s svojimi pomožnimi delavci vred tvoriti obrtno zadrugo, in da vsakdo, ki v okrožju take obrtne zadruge izvršuje obrt, za katerega ta zadruga obstoja, samostojno ali kot najemnik, že s samim nastopom tega obrta postane članom obrtne zadruge in mora izpolnovati dolžnosti, ki so s tem v zvezi.

Jedna glavnih nalog take obrtne zadruge pa je, da ustanovi za svoje pomožne delavce svojo bolniško blagajno ali pa pristopi bolniški blagajni kake druge že obstoječe obrtne zadruge. Zavarovanja dolžni pomožni delavci take obrtne zadruge morajo tedaj biti člani njene bolniške blagajne in ne morejo pristopiti okrajni bolniški blagajni. Če pa obrtna zadruga ne ustanovi svoje bolniške blagajne niti ne pristopi blagajni kake druge že obstoječe obrtne zadruge, mora svoje pomožne delavce zavarovati pri okrajni bolniški blagajni.

Tudi združna bolniška blagajna mora imeti svoj od politične oblasti odobren statut in veljajo za njo, zlasti tudi glede visokosti in načina prispevkov članov, vsa tista določila, ki veljajo za okrajne bolniške blagajne.

(Dalje prihodnjic.)

Razne vesti.

Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani. Vodja trgovskega ministrstva je potrdil zopetno izvolivolitve Josipa Lenarčiča za predsednika in Frana Kollmanna za podpredsednika trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani za l. 1906.

Carinska agentura v Ljubljani! Pri c. kr. glavnem carinskem uradu v Ljubljani se je ustanovila po vzoru drugih večjih mest carinska agentura. To podjetje je prvo te vrste na Kranjskem in je pridobila Ljubljana ž njim nekaj novega. Podjetje, čigar lastnik je g. J. Košmerl, poskrbi proti majhni odškodnini vse potrebno za zacarinanje blaga ter jamči finančni upravi za pravilno označenje blaga. Če se pomisli, koliko časa izgubi trgovec odtod njegov nastavljenec pri zacarinanju in to povečini ob dopoldanskih urah, ko ima trgovec največ posla, moramo to podjetje z veseljem pozdraviti. Kakor se nam poroča, ima podjetje že sedaj nad 60 raznih pooblastil za zacarinanje blaga od največjih tukajšnjih tvrdk, kar dokazuje, da je podjetje potrebno. Zato je mi tudi interesentom priporočamo.

Mestnim ubogim v Kranju je podaril veleindustrijalec Vinko Majdič v spomin svojih umrlih otrok Anice, Nadine in Petra 500 K.

Deželni zakon o uravnavi Mirne na Dolenjskem je cesar potrdil.

Vodovod za Radovljico. Vodnoppravna obravnava glede nameravanega vodovoda za Radovljico se je 11. t. m. zaključila. Z vdeleženci se je dognelo popolno sporazumljenje in je upati, da se z gradbo tega vsestransko željenega vodovoda v kratkem prične.

Vlom v občinsko pisarno. V noči 11. t. m. je vlomil v občinsko pisarno v Žireh doslej neznan tat

ter odnesel leseno blagajnico, v kateri se je nahajalo 152 K denarja, tri državne zadolžnice, po ena vložna knjižica kranjske hranilnice in posojilnice v Idriji, dve vložni knjižici domače posojilnice in zlat prstan. Ker so bili vrednostni papirji vinkulirani, se utegne tatu kmalu zaslediti, in se vsled tega tudi ni tako okoristil, kakor se je morda nadjal. Županstvu pa je vendar povzročil mnogo odgovornosti in nepotrebnih neprijetnosti. Ta slučaj uči, da si morajo vsaj večje občine omisliti pred tatovi in ognjem varne blagajnice, ker je pač ravno občinski urad dostopen raznim individuom.

Županstvo Dolina nasvetuje: Umestno bi bilo, da bi vse slovenske občine naročile po jeden izvod lista „Občinska Uprava“ za vsakega odbornika ali pa vsaj svetovalca. S tem bi se vsi člani lahko dobro seznanili z občinskimi zadevami, pa tudi poučili o svojih dolžnostih, kar bi lahko občini mnogo koristilo. Občina bi ne imela velikih stroškov. Znabiti bi se list tudi ceneje dobil? List bi se na ta način zelo razširil. (Pripomba uredništva.) Nasvet je lep in res umesten, in le žal, da spričo slovenske brezbriznosti in pomanjkanja stanovske zavednosti ne bo uvaževan. Saj je do danes komaj petina naročena na „Občinsko upravo“ in listu, komaj ustanovljenemu, se je boriti za obstanek. Upravništvu bi bilo gotovo lahko pri večjem številu naročnikov za več iztisov za eno občino po dogovoru zmanjšati naročnino. Manjka pa tudi pravega zanimanja za list med občinskimi predstojniki in uslužbenci. Le če bi se vsi, ki jim je list namenjen, z vnemo zavzeli zanj, bi list mogel uspešno in vsestransko vršiti svojo zadačo.

Za vpis v volilni imenik je merodajno le, za kateri čas se je davek predpisal, ne pa kedaj se je izvršil predpis, ali se je davek vplačal. N. pr.: Obrtnik, ki že več kot leto dni izvršuje svojo obrt, a se mu je davek še le tekoče leto predpisal, se mora vpisati v volilni imenik, če sega davčni predpis tudi na že preteklo leto.

Osebnodohodninski davek spada med direktne davke in je plačevalce tega davka vpisati v volilni imenik, če tudi se od tega davka ne plačuje občinske doklade.

Državni zbor je imel v petek 29. pr. m. v tem zasedanju 400. sejo. Kakor znano, so dne 8. rožnika 1900 izsilili mladočeški poslanci zaključenje poslanske zbornice, na kar je vlada dne 7. kimovca 1900 razpustila zbornico. Nove volitve so se pričele dne 12. grudna 1900 z volitvami v splošnem volilnem razredu v Bukovini in na Kranjskem in zaključile dne 18. prosinca z volitvijo veleposestva na Nižje Avstrijskem. Volilni boj se je pričel že dne 18. vinotoka z volitvijo volilnih mož splošnega volilnega razreda na Moravskem. Je za pričetek sedanje zbornice smatrati 18. vinotok ali 12. grudna, je vprašanje, vsekakor pa bo poslanska zbornica morala zaključiti delovanje še v tem letu ter napraviti prostor svoji naslednici. Prvo sejo je imela sedanja poslanska zbornica dne 31. prosinca 1901, slovesno pa se je otvorila s prestolnim nagovorom dne 4. svečana 1901.

Za zemljiške posestnike. V smislu zakonitih določil o zemljiškem davku se imajo podatki zemljiškodavčnega katastra tako glede oseb posestnikov, kakor tudi glede posestev samih vsikdar vjemati z dejanskim stanjem. Z ozirom na to nalaga zakon zemljiškim posestnikom dolžnost, da v 6 tednih po izvršitvi naznanijo pri pristojnem c. kr. davčnem uradu ali pa pri državnem zemljemercu vsako spremembo, ki ima kak vpliv na predpis zemljiškega davka, zlasti spremembe

v osebi posestnika ali v načinu obdelovanja zemljiških parcel (n. pr. napravo travnika iz gozda). Prekoračenje predpisanega šesttedenskega roka za naznanilo pa ima slabe posledice za posestnika. Ako ima namreč sprememba po zakonu za posledico znižanje davka, kakor n. pr. pri izpremenitvi njive v gozd, stopi znižani davek v veljavo šele od drugega po prepozmem naznanilu sledečega leta. Če se ima pa vsled spremembe davek zvišati n. pr. izpremenitvi pašnika v vinograd, travnik ali njivo, potem izgubi posestnik po zakonu pravico, ki mu pristuje po pravočasnem naznanilu, da se skozi 10 let po spremembi plača dosedanji nižji davek. Da izvedo davčna oblastva tudi o takih spremembah, ki jih dotični posestniki sploh ne naznanijo, imajo državni zemljemerci vsaj vsaka tri leta v vseh občinah svojega uradnega okoliša izvršiti popolno revizijo dejanstvenega posestnega stanja. Take revizije niso potrebne samo radi tega, da se zemljiški davek predpisuje pravemu posestniku zemljišča, marveč tudi radi ureditve zemljiščnih knjig. Toda ugoden uspeh zamorejo revizije imeti le potem, če se jih posestniki pridno udeležujejo. V to lahko mnogo pomorejo županstva, ki naj z vsemi sredstvi delajo na to, da prebivalstvo v bodoče najkrepkejše podpira geometre in jim pri omenjenih revizijah naznanja vse izpremembe, če se tudi tičejo posestev drugih oseb nego naznanilcev. Kajti le na ta način je mogoče, da se zahtevek plačila davka stavi vsikdar le na dejanstvenega posestnika zemljišča in le v zakoniti meri, potem da se podatki o zemljiških knjigah vsikdar vjemajo z dejanstvenimi razmerami, kar je v interesu posestnikov samih ležeče.

Električno razsvetljavo namerava vpeljati v Ajdovščini in Šturijah tovarnar J o c h m a n n v Ajdovščini, samo če se oglasi zadostno število odjemalcev.

Kakšno blago smejo prodajati krošnjarji? Krošnjarji smejo prodajati le tuzemsko blago. Prepovedano je prodajati krošnjarjem naslednje vrste blaga, čeprav je tuzemskega izvora: materijalno in specerijsko blago vseh vrst; prodaja jesiha je dovoljena le prebivalcem iz Malih in Velikih Munj in Zejan, ki pa morajo imeti potrdilo svoje domače občine; prepovedano je nadalje prodajati vse vrste pijač in sladčičarskega blaga; vse vrste zdravil, kovin in dragih kamenov; srečke, karte, knjige in umetnine; sol, smodnik, tabak, mineralno olje.

Črnogorski konzulat v Trstu je odpravljen. Vzrok temu nenadnemu odpravljenju je štedljivost črnogorske vlade.

Komisar za preiskavo parnih kotlov. C. kr. namestništvo za Primorje je imenovalo c. kr. inženirja Lenarta Weissa komisarjem za preiskavo parnih kotlov za vse Primorje in ob enem c. kr. inženirja Viktorija Kralla zastopnikom gori imenovanega v slučaju njegove zapreke. To se daje na občno znanje s pristavkom, da se imajo stranke v slučaju potrebe obračati od sedaj na c. kr. komisarstvo za preiskavo parnih kotlov v Trstu v namestništvem poslopji, III. nadstropje, vrata št. 39.

Shod županov, svetovalcev in odbornikov celjskega okraja se je vršil dne 22. t. m. ob lepi udeležbi. Bilo je navzočih nad 50 resnih in zavednih občinskih mož celjskega sodnega okraja ter mnogo rodoljubov, ki se zanimajo za organizacijo slovenskih županstev. Možje celjskega okraja so pokazali, da čutijo s svojimi tovariši v drugih krajih isto potrebo, potrebo združevanja, potrebo skupnega nastopa. Gosp. župan Lipuš je otvoril zborovanje. G. dr. Hrašovec

pozdravi vrle zborovalce v imenu celjskih Slovencev ter želi zborovanju mnogo uspehov. V predsedstvo shoda so voljeni gg. Roblek iz Žalca, Lipuš iz Višnjevasi in zapisnikarjem Čulek iz Št. Jurja. Ko se je razložil navzočim pomen in namen zveze, županske organizacije sploh, ko so se prečitala pravila, iz katerih se je od zborovalcev principijelno sklenilo, da se zveza za celjski sodni okraj ustanovi ter so se sprejela pravila. Prišla so potem na razgovor razna strokovna vprašanja, kakor sirotinjske in domovinskopravne zadeve: v razgovor so posegli kmetje Urleb in Zdolšek, dalje g. dr. Kukovec, g. Škoflek iz Vojnika itd. Sprejela se je resolucija, da se bodo županstva celjskega okraja odslej strogo ravnala po načelu: izključno slovensko uradovanje in zahtevanje slovenskih dopisov od uradov. Priporočalo in želelo se je konečno od navzočih županov, naj se odzovejo pozivu družbe sv. Cirila in Metoda ter naj vplivajo na to, da bodo odslej njih obč. uradi kolekovali vsa pisma z narodnim kolkom. To željo je posebej izrazil g. dr. Fremevc kot predsednik moške podružnice. V pripravljalni odbor so voljeni gg. Roblek, Glinšek, Lipuš, Jošt, dr. Kukovec in Spindler. Nato se zahvali predsednik zborovalcem za resno in stvarno zborovanje ter je zaključil.

Sankcioniran deželni zakon. Cesar je podelil sankcijo zakonskemu načrtu, ki ga je sprejel deželni zbor kranjski in ki določa, da se okrajna cesta Metlika-Črnomelj uvrsti med deželne ceste.

Zavarovalna dolžnost v slučaju nezgode za delavstvo stavbne obrti. Upravno sodišče je izdalo 19. t. m. načelno vелеvažno razsodbo. Stavbeni podjetniki in zidarski mojstri so morali po dozrajni navadi imeti zavarovane za slučaj nezgode le one osebe, ki so delale po delavnicah, skladiščih za stavbne priprave in pri prevažanju stavbnih priprav. Na pritožbe neke delavske zavarovalnice za slučaj kake nezgode je pa razsodilo zdaj upravno sodišče, da morajo imeti stavbeni podjetniki zavarovano vse osebje, kakor je morajo zavarovati tudi vsi tovarnarji in lastniki motorjev. —

Carinski konflikt s Srbijo še vedno ni končan. Naša vlada poizkuša vsa sredstva, obljube in grožnje, da bi zabranila srbsko-bolgarsko zvezo. Srbom se predstavlja, da gredo v svojo pogubo. Morda se v zadnji uri vladi posreči prepričati bratovsko zvezo med Srbi in Bolgari, toda ako bo to koristno interesom naše monarhije, je še vprašanje. Tuji vplivi na balkanske države se nič bolj ne pospešujejo nego s tem, ako se žali narodnostni čut ter se jim kaže odvisnost. Najvažnejša naloga naše države bi bila, da si pridobi priljubljenost balkanskih narodov, kakor je Rusija tako dobro znala. Ako se pa nemško časopisje vedno zaganja v Srbe, se s tem položaj le poslabša. Javno mnenje se že tudi oglašja proti taki politiki in za vzgled naj navedemo le besede poslanca princa Al. Lichtensteina, ki jih je govoril na večeru avstrijskega orijentnega društva, kot odgovor na napade nekega agrarca: „Na Dunaju ne moremo zaprtja meje proti Srbiji tako lahko prenesti kakor agrarci. Naša želja je, da je aprovizacija Dunaja čim najboljša, da ne pridejo k že zdaj obstoječi draginji mesa še višje cene. Nikakor ne moremo biti za carinsko vojno s Srbijo. Ako ponujajo Ogrri Srbom roko, mi je to popolnoma umljivo, kajti potem bodo Ogrri svoje prašiče mesto srbskih k nam uvažali. Naša želja je, da smo v mirni zvezi z balkanskimi državami. Ako se trdi, da smo mi močnejši in da izgubi Srbija ves izvoz, to je resnica. Toda je li srbska izguba, naš dobiček? Ali ne izgubimo tudi mi? Ali ne izgube posamezne stroke

naše industrije vsa svoja odjemališča? Saj nismo samo mi na svetu, in v denarnih stvarih se neha brezbržnost. Nemci in Italijani bodo kljub temu, da so naši zavezniki, porabili carinsko vojno ter izkušali v masah izvažati svoje industrijske izdelke v balkanske države. Želimo vsi časten mir, kar mora želeti vsak avstrijski državljan.

Dogovor sklenjen z Avstro-Ogrsko, Srbijo in Bolgarijo glede uvoza živine, perotnine in mesa.

Kr. ogrsko poljedelsko ministrstvo je z odredbo z dne 17. marca 1906., št. ^{1597/pr.} III.3 ukaz z dne 22. januarja 1906., št. ^{542/pr.} III.3 vsled katerega je bilo prepovedano uvažati govejo živino, ovce, koze in prašiče, kakor tudi sveže ali pripravljeno meso ter živo ali zaklano perotnino iz **Srbije** v dežele Ogrske krone ali jih prevažati skozi nje, premenilo tako, da je od 19. marca 1906. dalje do daljnje odredbe dopuščeno uvažati in prevažati iz Srbije sveže in pripravljeno meso, kakor tudi živo in zaklano perotnino, izpolnjeva je pri tem za Ogrsko občeveljavne veterinarske predpise.

Zaklani prašiči (sveže svinjsko meso) se smejo samo pod izpolnjevanjem posebnih drugih predpisov uvažati izključno po železnici in samo v posebej imenovane konsumne kraje.

Dalje je kr. ogrsko poljedelsko ministrstvo z odredbo z dne 10. marca 1906., št. ^{2022/pr.} III.3 z ukazom z dne 10. febr. 1906., št. ^{1060/pr.} III.3 glede uvažanja in prevažanja **žive** perotnine **bolgarske** ali **turške** provenijence izdana **posebna** določila od **19. marca 1906.** dalje tudi razveljavilo.

Z ozirom na te odredbe je c. kr. ministrstvo z razpisom z dne 20. marca t. l. št. 12.822, svoje odredbe z dne 25. in 26. januarja in 15. februarja 1906. št. 3698, 3852 in 6777 (razglasi c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 28. januarja in 18. februarja t. l., št. 2302 in 3986), zmiselno pre naredilo, tako, da je do daljnje odredbe dopuščeno **uvažati iz Srbije sveže in pripravljeno meso; kakor tudi živo in zaklano perotnino** v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, in jih prevažati skozi nje, izpolnjeva je pri tem v **obče obstoječe veterinarske predpise.**

Glede uvažanja zaklanih prašičev iz Srbije v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, stopi zdaj razpis c. kr. ministrstva za notranje stvari z dne 1. aprila 1896., št. 8322, oziroma tukajšnji razpis z dne 8. aprila 1896., št. 5424, spet v moč.

Po teh določilih se smejo zaklani prašiči iz Srbije uvažati samo v nerazsekanem stanju, da se jih drže še ledvice in da ledvična maščoba ni načeta, in samo v posebne konsumne kraje, ki jih za takšen dovoz določi c. kr. deželna vlada.

To se vsled razpisa c. kr. ministrstva za notranje stvari z dne 20. marca t. l., št. 12.822, daje na občno znanje.

Dopisi.

Ljubljana. (Deželna zveza kranjska za pospeševanje tujkega prometa.) Lansko poletje se je ustanovila v Ljubljani deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev v naši deželi, ki obiluje prirodnih krasot. Splošno je tedaj pozdravila najširša javnost ustanovitev društva, ki si je stavilo za nalogo, pričeti s sistematičnim in organiziranim delom za to, da svet zve za lepote in mičnosti naše dežele, da se obrne pozornost tujcev na kranjske prirodne bisere in privabi tok tujcev v našo deželo. Deželna zveza, katere vodstvo je v rokah izkušenih, dalekovidnih, delavnih in požrtvovalnih mož, se je takoj z vso resnostjo lotila izvrševanja svoje lepe naloge. Pričela je takoj s pripravami za raznovrstne reklamne publikacije in z izdajo kašipotov. Ker je vodstvo izprevidelo, da je treba našim ljudem pouka, kako je ravnati s tujci, ker je spoznalo za potrebo, da se v krajih, ki so vsled svoje naravne krasote pripravni za letovišča, gradé vile in hiše za nastanitev tujcev, je vse potrebno ukrenilo, da se spišejo potrebna navodila in izdajo vzorni načrti za graditev primernih poslopij. Bližnja avstrijska razstava v Londonu, ki ima poseben oddelek za krajeznanstvo, je dala zvezinemu vodstvu povod, da je nemudoma štopilo v zvezo z dunajskim prometnim društvom in s pripravljanim odborom za prireditve razstave. Napraviti je dalo za londonsko razstavo mnogo krasnih slik najlepših objektov postojnske jame ter veliko oljnato sliko. Nadalje je dalo izdelati dva kipa, predstavljajoča gorenjskega kmeta in gorenjsko dekle. Mimo teh predmetov zbere razne že v prejšnjih časih izdelane slike najlepših krajev naše dežele. Vse te predmete razstavi na londonski razstavi in jim pridene potrebne spise, ki dado priliko, da se obiskovalci razstave hitro in ročno orientirajo. Izbrano pozornost obrača deželna zveza Bledu in Bohinju, ki bosta, ko steče karavančna železnica, prišla do svetovne veljave. Zlasti v Bohinju treba skrbeti za primerna stanovališča, za gradbo velikega modernega hotela. Zagotoviti je treba Bohinj slovenski posesti, prepričati prodiranje tujega kapitala. Vsa ta dela zahtevajo mnogo duševnega dela, pa tudi denarnih sredstev. Deželna zveza, ako naj uspešno deluje, mora imeti svoje tajništvo s stalno pisarno, ki izvršuje številne tekoče posle in sklepe zvezinega odbora. Imeti mora zanesljivo osobe, ki se poglobi v dela, zvezana z akcijo za pospeševanje tujkega prometa v velikem in enotnem slogu. Vse to stane dokaj denarja, ki pa je plodonosna investicija in mora v bližnji prihodnosti nositi lepe obresti. Požrtvovalne može, ki so prevzeli iz čistega rodoljublja težavne posle, je treba podpirati in dobro zasloniti iz javnih sredstev.

Doneski društva ne morejo zadoščati. Deželna zveza je doslej, kakor čujemo, dobila podporo od železniškega ministrstva v znesku 400 kron, od kranjske trgovske zbornice 500 kron. Mesto Ljubljana je votirala za pospeševanje tujskega prometa 4000 kron, vendar se pa ta vsota ni izplačala deželni zvezi, ker namerava občinski svet obrniti ta denar predvsem za reklamo v prid Ljubljane. Izrekamo upanje, da se v tem oziru ne bode postopalo pretesnosrčno, reklama za deželo kranjsko je implicite tudi reklama za njeno glavno mesto. V interesu enotnega postopanja in olajšanja dela marljivemu zveznemu vodstvu je pač, da se postopa solidarno, ker se pri tem prihrani dokaj stroškov; vsekakor pa bi bilo želeti, da se iz tega kredita ako ne ves, saj večji del nakloni deželni zvezi. Tudi deželni zbor kranjski je v predzadnjem zasedanju dovolil 6000 kron za pospeševanje prometa s tujci v deželi. To je hvalevreden in razumen čin, s tako svoto se da kaj storiti v prid dežele; hkratu pa se da vzpodbudo zvezinemu vodstvu, če vidi, da se njega prizadevanja umejo na pristojnem mestu. Žalibog zadevni sklep deželnega zbora šepa. Dovolil se je prispevek 6000 kron, pravijo pa, da se je pozabilo skrbeti za — pokritje. Kakor čujemo, se deželni odbor ne more odločiti, da bi izplačal deželni zvezi dovoljeno svoto. S tem je zvezinemu vodstvu malo pomagano, angažiralo se je za gotove naprave, tekoče stroške ima za pisarniške potrebščine, blagajnik pa zaman čaka na izplačila. Take razmere seveda ne vzpodbujajo in ne navdušujejo. Želimo iskreno, da deželni odbor kranjski v skrbi za dejanske gospodarske interese razveže ta gordijski voz. Vsi pridobitni sloji v deželi bodo na njegovi strani.

Dolina. K vprašanju 16. v 7. št. „Obč. Uprave“ pripominjam, da o vsem občinskem knjigovodstvu prav dobro poučuje knjiga „Manuale pratico del cassiere comunale nell' Istria“, katero je dobili v tiskarni Gaetano Coana v Poreču in sicer le v italijanskem jeziku. Knjiga je sicer sestavljena za istrske občine, a uporabljati bi se dala povsod, ker so vsaki posamezni slučaj in potrebe v nji raztolmačeni. — Dotično knjigo je spisal Italijan — puro sangue — Giovanni Sussa. Velekoristno bi bilo, da bi se ta knjiga prevedla v slovenščino, odnosno tudi v hrvaščino in da bi se potem na isti način vpeljalo občinsko knjigovodstvo. Večina Istrskih občin ima vpeljano tako knjigovodstvo (naša občina n. pr. od leta 1897 dalje). A. P. Sancin, obč. tajnik.

Vprašanja in odgovori.

24. Vprašanje. Bralno in pevsko društvo »Jenko« v Temnici.

Društvo hoče prirediti ples, pa ne ve kako bi ga priredilo, zasebno ali javno. Najraje bi napravili javni ples, pa brez plačila občinske pristojbine. Kako naj toraj društvo napravi ples, da ne bo treba plačati licence, ki znaša tukaj 60 K? Kako bi pa bilo z veselico in plesom?

Odgovor:

Dopustnino bo že treba plačati, tudi če priredite veselico s plesom. Ne vemo, kako si mislite zaseben ples. Najbrže ples v društvenih prostorih, h kateremu imajo pristop samo društveni člani. Toda tudi v tem slučaju ima pravico županstvo terjati društvo, da plača dopustnino.

25. Vprašanje. Ž. D.

§§ 20 in 39 zak. z dne 15. sušca 1883 drž. zak. št. 39 malo jasno govorita glede prenosa obrta iz ene hiše v drugo, zlasti še o dopuščenih obrtih (§ 16 l. c.). Zato prosim pojasnila, se sme — seveda od politične oblasti dovoljeno — prenesti krčmarski obrt samo v okrožju davčne občine ali v okrožju krajne občine (županstva). So osebe, ki zastopajo stališče prvo navedeno, pa tudi drugo.

Odgovor:

V zmislu naznačenih §§ se sme dopuščeno obrt prenesti le v okolišu kraja (mesta, vasi, sela) ne pa davčne ali krajne občine. V nekem slučaju je notranje ministrstvo z odlokom št. 10687 iz l. 1885 določilo, da je za prenos dopuščene obrti v drug kraj treba nove koncesije tudi takrat, če se tudi nahajata kraja (kjer obrt obstoji in kamor se prenese) v eni in isti občini.

26. Vprašanje. Županstvo Bled.

Ali so godbeni avtomati licence prosti? Kje imajo že take licence vpeljane in koliko se plača na leto od strani posestnika avtomata?

Odgovor:

Na prvo vprašanje je pač težak odgovor. Po sedaj obstoječih tozadevnih postavnih določilih so glasbeni avtomati najbrž v splošnem prosti licence. Tudi nam ni znano, da bi bile že kod vpeljane licence za avtomate, Vam toraj — žal — ne moremo postrčiti. Pač pa so avtomati podvrženi občni pridobnini. Država pač hitro pograbi, kjer more kaj dobiti. — Naj bi jedna izmed občin poskusila vpeljati pristojbino na avtomate, v to bi bilo treba privolitve deželnega odbora, potem bi se že rešilo prvo vprašanje. — V zadnjem času so v prometu glasbeni avtomati, ki uspešno tekmujejo z vsako godbo. Vpeljava take pristojbine bi bila toraj povsem opravičena.

27. Vprašanje. Županstvo Kropa.

1. Kdo sprejema in shranjuje v občini ubožni denar in vred. listine?

2. Ali je dolžna občina skrbeti in plačati popravo cerkvene stolpne ure?

3. Ali ima župnik pravico oddati stanovanje kapelanovo zasebniku medtem ko občina vzdržuje to poslopje?

Odgovor:

1. Županstvo v smislu § 29 zak. z dne 28. avg. 1883 dež. zak. št. 17.

2. Da.

3. Ker ni slučaj povsem pojasnen, ne moremo določno odgovoriti. Najbrže župnik ni opravičen, oddati kapelanovega stanovanja zasebni osebi, ker je stanovanje le v prvi namen določeno, in občina tudi le v ta namen poslopje vzdržuje. Vsekakor pa se občina lahko brani, vzdržavati kapelanovo stanovanje, če ga rabi druga oseba.

28. Vprašanje. Županstvo Št. V.

Odgovor:

Razmerje nikakor ni opravičeno in tudi postopanje ni pravilno. Obrnite se v tej zadevi do deželnega odbora.

26. Vprašanje. Županstvo v Boh. Bistrici na Gorenjskem.

Če smo Vaše vprašanje prav razumeli, meri isto na to, je li je županstvo opravičeno brez sklepa obč. zastopa vlagati prošnje za obvezen sprejem v domovinsko zvezo ali ne. Na to Vam dajemo sledeči

Odgovor:

Nedvomno je, da je županstvo opravičeno, brez sklepa obč. zastopa vlagati prošnje za obvezen sprejem, in da mu v to svrhu ni treba nikakega posebnega naročila ali pooblastila od strani obč. zastopa. — Vlaganje prošelj za sprejem v dom. zvezo ne spada med one posle, ki so pridržani obč. odboru — temveč spada med tekoče posle županstva. — (Glej tudi II. odstavek razprave »Pravica do obveznega sprejema v dom. zvezo po zakonu z dne 5./XII. 1896 drž. zak. stran 222 v II. številki »Obč. Uprave«.)

Ljubljansko barje in njega osuševanje.

Poročal nadinženir Ivan Sbrizaj.

Barje je približno 23 km dolgo in povprečno 7 km široko; morska višina znaša okroglo 290 m. Obmejeno je proti severu z nizkim gorovjem karbonske, na drugih treh straneh pa z dolomiti in apneniki triasne formacije. Ljubljanska, ki izvira pri Vrhniku, deli barje v dva približno enaka dela. Ljubljanska sprejema na barju mnogo vidnih pritokov, gotovo je pa, da se nje struga napaja tudi z mnogimi nevidnimi dotoki. Površje barja s stranskimi dolinami meri okroglo 16.000 ha = 160 km². To površje je pokrivala poprej, ko se še niso pričela osuševalna dela, šota, ki je pa vsled imenovanih in doslej izvršenih del kakor tudi vsled obdelovanja že tako izginila, da se drži le še na približno 8000 ha = 80 km². Plasti pod šoto so diluvijalne.

Ob zgradbi južne železnice so barje na več mestih vrtali in plasti preizkušali. Ti preizkusi pričajo, da ima barje precej burno geologično preteklost. Sedimenti tvorijo različne plasti. Na šoto in sploh na mlad, aluvij sledi 95 m debel, s finim peskom, v gornjih delih tudi s polžki namešana ilovnata plast, ki v kislinah šumi; to plast imenujejo barjani polžarico. Pod to polžarico leži 10 m debela, suha glina, ki v kislinah ne šumi. V tej glini se nahaja 0,75 m debela, stisnjena, črnorjava plast šote. Nato se ponavljajo v kislinah šumeče in nešumeče peščene, z ilovico mešane plasti, v kateri se nahaja tudi šota. Zadnja plast, katero so takrat z vrtanjem dosegli, je trda, modrosivkasta glina, 55 m globoka. Ta glina se nahaja tudi na severnem obmejnem gorovju, odkoder je prišla v barje.

Iz teh raznih plasti se da sklepati, da je bilo naše sedanje barje jezero, ki se je v raznih dobah odteklo; po vsakem takem odtoku se je napravila šota. To jezero je bilo en del velikega savskega jezera, ki je potem stalno odteklo, ko si je Sava na vzhodu (v sedanji soteski proti Zidanemu mostu) napravila zadostno odtočje.

Velikanska hrastova in jelševa debela, ki se dobijo tuintam pod mlado tercijalno plastjo, pričajo, da je bilo barsko jezero v pračasih suho in da se je na njega dnu razvijala bujna vegetacija.

Da je bilo barje obljudeno že v prazgodovinskih časih, pričajo pod recentno plastjo najdeni keramični in bronzni izdelki. V zgodovini se pokaže barje šele za časa Rimljanov, ki so ga z veterani kolonizirali. Velike opekarne in ceste, ki so se odkrile, kažejo, da je bilo v onih časih življenje na barju zelo razvito.

Po propadu Rimljanov je propadalo tudi barje vedno bolj in bolj vsled zanemarjanja vodnih strug. Ljubljanska je bila baje takrat še enkrat širša nego danes in je služila po odhodu barbarov (Hunov itd.), ki so takratno Emono razrušili v razvaline, za odkladanje materijala iz teh razvalin, kakor služi še danes za odkladanje snega.

Takrat je bilo tudi utrjevanje mest in sploh važnejših naselbin na dnevnem redu, da se je moglo prebivalstvo pogostih napadov braniti. Da so bile vode, in še posebno tekoče, dobra sredstva za to, je umevno. Ni torej čudno, da so v te namene porabili tudi Ljubljano in v nje strugo pred mestom na gosto zabili pilote; skrbelo jih seveda ni prav nič, da s tem zožijo strugo in barju neizmerno škodujejo. Za neodtok vodá z barja je bilo to sicer že zadosti, da je pa postal efekt popolnejši, so napravili več jezov, in sicer na spodnji strani mesta tri, sredi mesta pa enega. Vsled teh modrih naprav je pa postalo naše barje v srednjem veku pravo močvirje, ki je bilo na leto povprečno po tri četrti leta preplavljeno; gosta megla in hudi sopari so uničevali mesto in okolico. Takratni barjan se je umaknil s svojega posestva in se naselil na bližnjih obalah; Ljubljana pa je večkrat občutila posledice modrega ravnanja s strugo svoje glavne vode, in to v podobi velikanskih povodnji. Valvasor poroča, da je segala voda v mestu, in sicer v letih 1190., 1537. in 1589. do oken prvega nadstropja; prebivalstvo se je moralo s čolni deložirati. Prvega novembra zadnje imenovanega leta je odplavila voda v okolici celo več hiš, katerih prebivalce so potem v Ljubljani lovili s čolni.

Te razmere so postajale vedno hujše; torej ni čudno, da se je pričelo misliti na odpomoč. Za cesarja Ferdinanda I. sta bila leta 1554. poklicana dva italijanska inženirja, Miklavž Bendehalo in Štefan de Grandi, v Ljubljano, da povesta svoje mnenje, kako preprečiti velike vode. Ta dva strokovnjaka sta nasvetovala napravo 24 sežnjev širokega in 4 sežnje globokega kanala v soteski za Gradom. (Dalje prih.)

Listnica upravnštva.

Dalje so nam poslali naročnino: Sl. županstvo Drežnica pri Kobaridu; sl. županstvo Oselica; sl. županstvo Št. Vid pri Vipavi; sl. županstvo Luče pri Ljubnem; sl. županstvo Ježica pri Ljubljani; sl. županstvo Kokarje, Sav. dolina; sl. županstvo Zagrac; sl. županstvo Kolovrat; sl. županstvo Cerklje na Dolenjskem; sl. županstvo Orehovaves pri Mariboru; sl. županstvo Ozeljan pri Gorici.